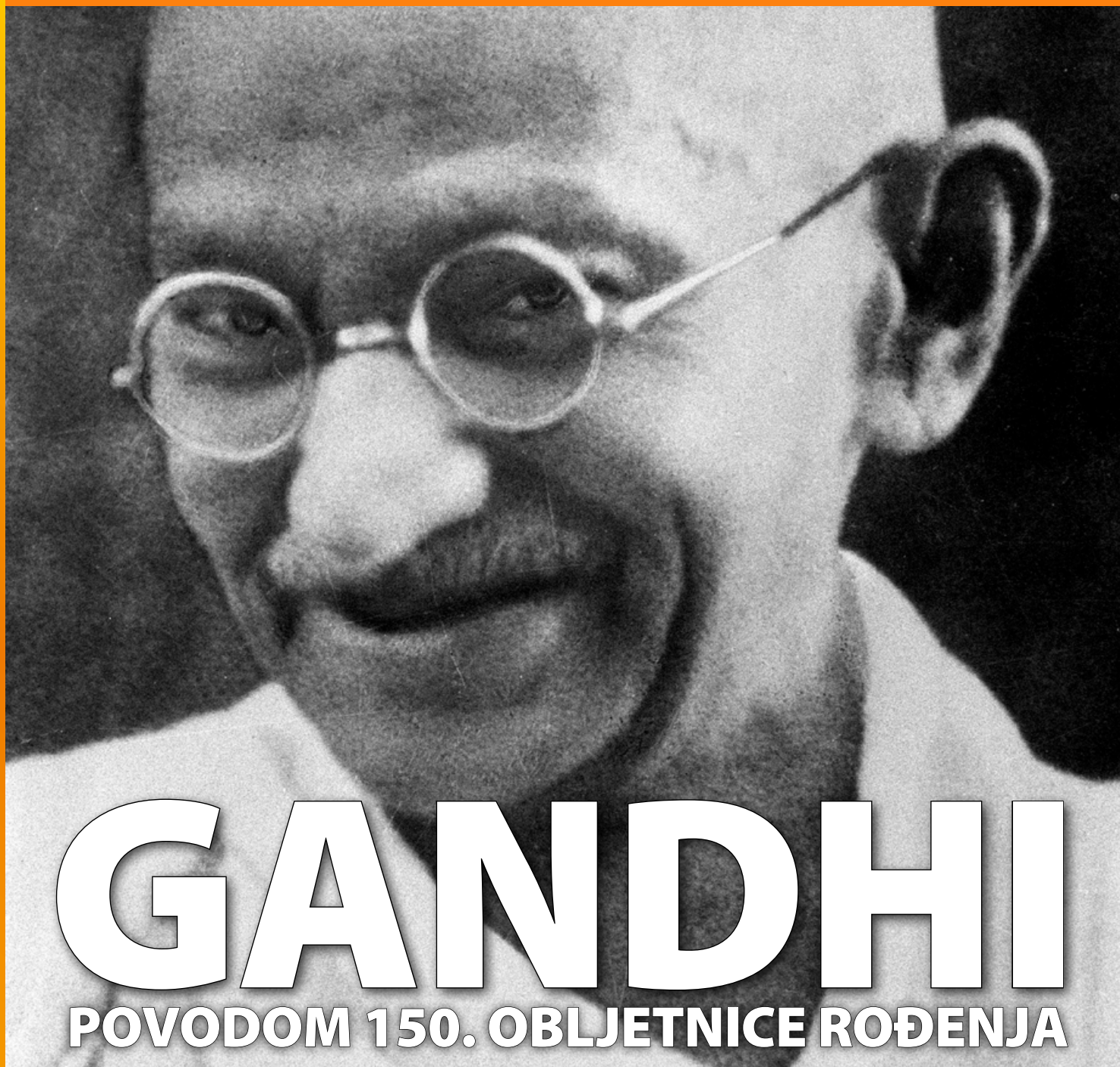

NOVA AKROPOLA

ZA BOLJEG ČOVJEKA I BOLJI SVIJET

GANDHI

POVODOM 150. OBLJETNICE ROĐENJA

MAHABHARATA
I.dio

TAGOR O
GANDHIJU

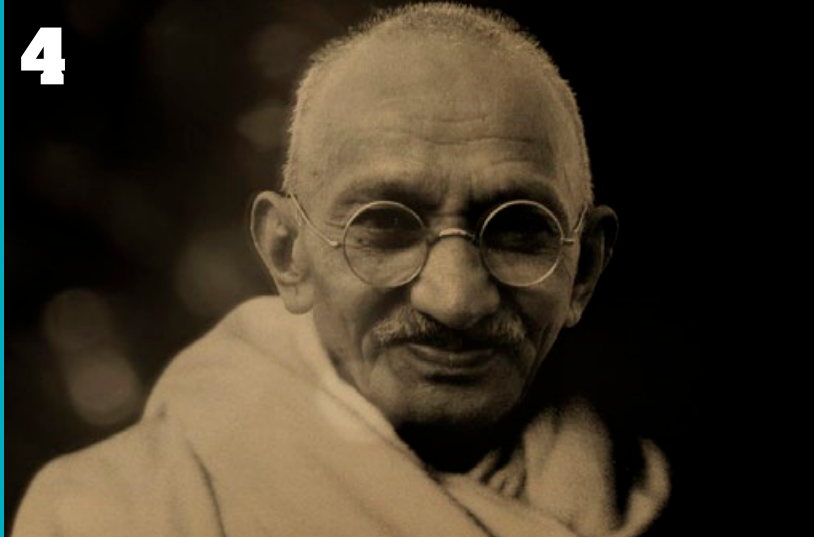

MOJUMIJA

PRIVREMENO
PUTOVANJE

4

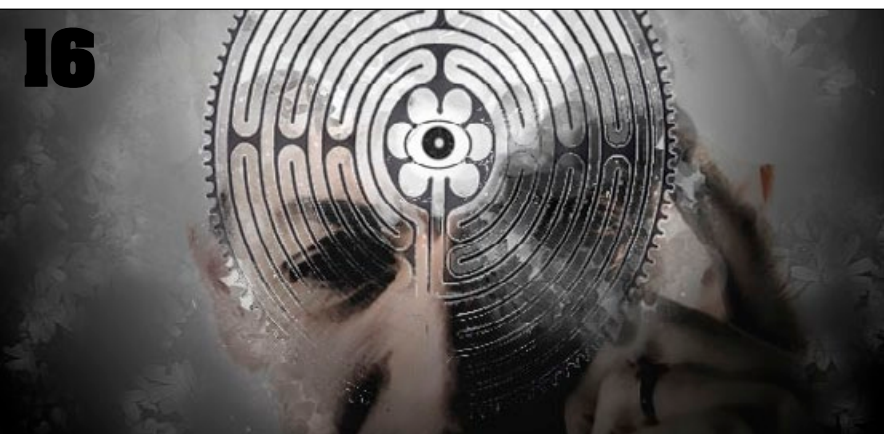
10

12

16

19

NOVA AKROPOLA

ZA BOLJEG ČOVJEKA I BOLJI SVIJET

09 | 2019. WWW.NOVA-AKROPOLA.COM

Sadržaj

4 PRIČE IZ ŽIVOTA MAHATME GANDHIJA

Dijana Kotarac

10 TAGOR O GANDHIJU

Dijana Kotarac

12 MAHABHARATA – I. dio

Ana Jončić

16 MOJ UM I JA

Sangeeta Iyer

19 PRIVREMENO PUTOVANJE

Damir Krivdić

Impresum:

Glavni urednik: Andrija Jončić

Izvršna urednica: Nataša Žaja

Urednici rubrika: Dijana Kotarac, Jerko Grgić,
Anastazija Pulja, Atila Barta, Marta Mihičić, Damir Krivdić

Lektura: Vesna Bosnar, Branka Žaja

Tehničko uredništvo:

Svjetlana Pokrajac, Matija Prević

ISSN 1849-6237

Izdavač:

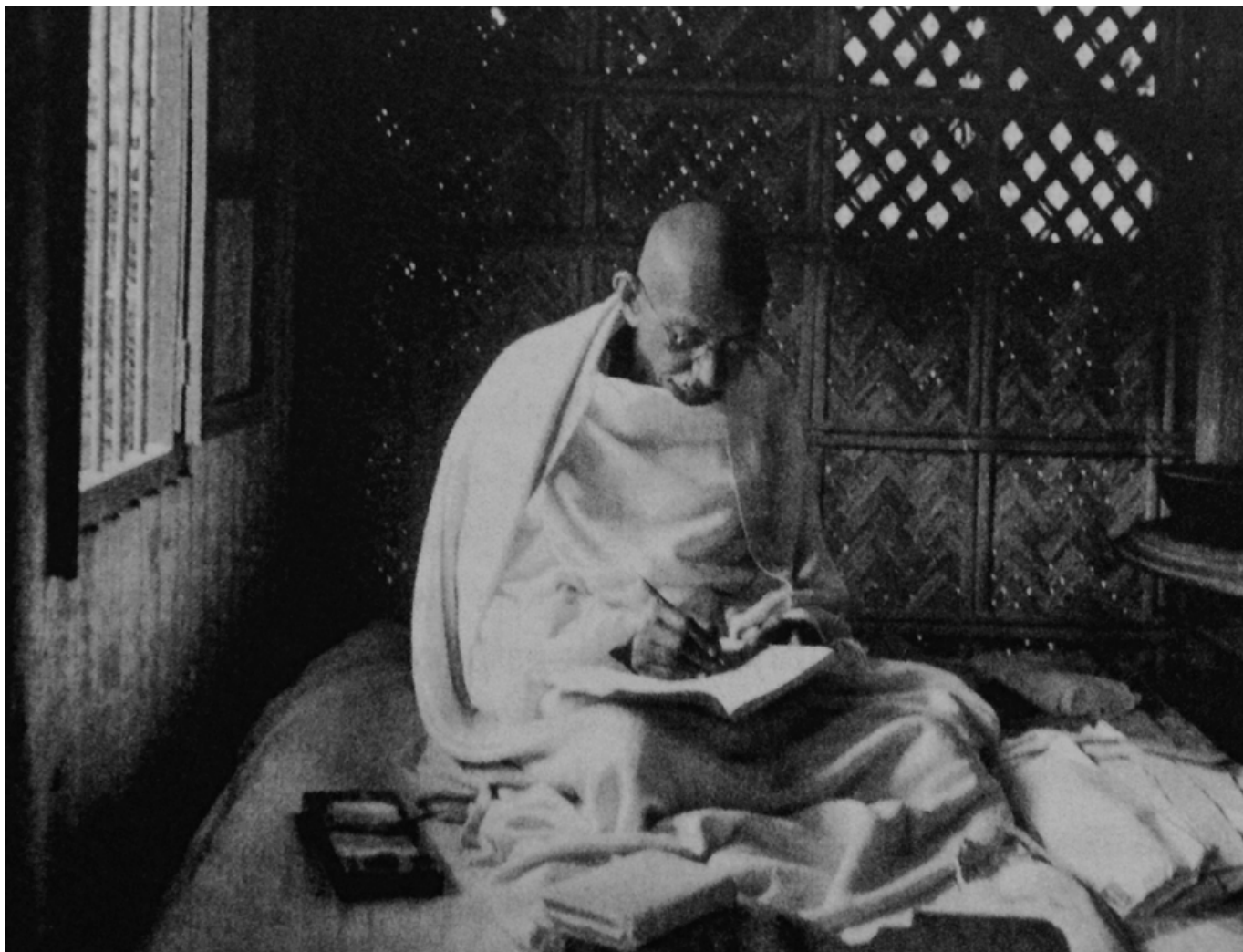
NOVA AKROPOLA - kulturna udruga

Ilica 36, 10000 Zagreb

Tel: 01/481 2222

web: www.nova-akropola.hr

e-mail: info@nova-akropola.com

Ovaj broj posvećujemo 150. obljetnici rođenja jednog izuzetnog čovjeka, Mahatme Gandhija (2. 10. 1869. – 30. 1. 1948.), političara, mislioca i pisca koji će prije svega ostati zapamćen kao jednostavan čovjek s dubokom vjerom u ljudsku dobrotu. Vođen tim pristupom dosljedno je primjenjivao načela nenasilja i duhovne obnove, a veliko nadahnuće su mu bile pouke *Bhagavad Gite* i Biblije, kao i djela njegovih suvremenika poput Raychandbhajija, Tolstoja i Ruskina.

Čitavim je bićem bio posvećen konkretnom djelovanju u neumornoj potrazi za istinom i mirom kao istinskim vrijednostima boljeg i humanijeg života svih. Njegov čuveni moto – *budi promjena koju želiš vidjeti u svijetu* – sinteza je njegova stalnog poticanja pozitivnih promjena koje su imale za cilj društveno i duhovno unapređenje pojedinca, naroda, a time i čitavog svijeta. Čovjeka je sagledavao kao pažljivog i marljivog sudionika sredine kojoj pripada i koji tako sam gradi vlastito dostojanstvo i samopouzdanje...

Iako je Gandhijev politički angažman bio najviše vezan uz Južnoafričku Republiku i Indiju, svojim je uzornim životom, jasnim moralnim usmjerenjima, ustrajnošću i neustrašivošću te izrazitom blagošću i tolerancijom prema svim razlikama postao velika inspiracija čovječanstvu u cjelini. Smatrao je da je uzvišena bit svih religija jedna te ista i da mogu pomagati jedna drugoj umjesto da se međusobno nadmeću. Religija je za njega bila *ono što pojedinac čini*, a ne *ono u što pojedinac vjeruje*.

Na svoj skroman i vedar način ostavio je živi primjer nesebičnog služenja drugima. Istančanog sluha za goruće potrebe ljudi napravio je, zajedno sa svima koji su to prepoznali, jedan stvarni povijesni korak naprijed i pokazao kolika je snaga riječi iza kojih stoje dobra djela. ☞

Uredništvo

PRIČE IZ ŽIVOTA MAHATME GANDHIJA

Tada je došao Gandhi. On je bio poput snažne struje svježeg zraka koja je učinila da se uspravimo i duboko udahnemo, kao trak svjetlosti koji je rastjerao tamu i skinuo koprenu s naših očiju, kao vihor koji pokreće mnoge stvari, ali najviše od svega duh naroda. On nije sišao s vrha; izgledalo je da niče iz milijuna Indije, govori njihovim jezikom... Suština njegova učenja bili su hrabrost i istina združeni s djelovanjem... Najveći dar za pojedinca ili naciju, kako nam je rečeno u starim knjigama, bila je abhaja, nemanje straha... Chanakya i Yagnavalkaya su rekli, u samu zoru naše povijesti, da je dužnost vođa da učine da narod bude bez straha. Ali vladajući nagon u Indiji pod britanskom vladavinom bio je strah... Protiv toga sveobuhvatnog straha podigao se Gandhijev mirni i odlučni glas: Ne boj se!

Jawaharlal Nehru, Otkriće Indije

Kao i oko svih velikana čovječanstva, neizbježno je i oko imena i osobnosti Mahatme Gandhija nastala golema i raznolika literatura na mnogim jezicima, u kojoj su činjenice i bajke, vjerodostojna povijest i romantične legende gusto isprepletene.

Prve pokušaje njegova životopisa napravili su engleski misionar u Južnoj Africi, Joseph J. Doke i engleski židov Henry Polak.¹ Njegovi indijski prijatelji, Pranjivan Mehta, kojeg je Gandhi upoznao tijekom studija u Engleskoj, i Avantika Gokhale, aktivna sudionica pokreta za neovisnost, sakupili su sve što su mogli od onoga što je on sam zapisao. Sam Gandhi je tijekom boravka u zatvoru 1924. godine napisao svoju autobiografiju i detaljnu povijest pokreta *Satyagraha* u Južnoj Africi. Od tada su širom svijeta počeli pisati o njemu iz različitih kutova, a posebno su upečatljive biografije francuskog književnika, muzikologa i povjesničara Romaina Rollanda te američkog novinara Louisa Fischera. Gandhijevi tajnici Pyarelal Nayyar i Chandrashankar Shukla te indijski pisac i tvorac dokumentarnih filmova Dinanath G. Tendulkar napisali su iznimno opsežne i dobro dokumentirane biografije u više svezaka.

Ipak, indijska pjesnikinja i aktivna sudionica pokreta za nezavisnost Indije, Sarojini Naidu, zapisala je: *...Tko od nas, čak i među onima koji su mu najbliži, može uistinu procijeniti veličinu čovjeka tako bogato obdarena najuzvišenijim i najdivnijim osobinama ljudskog uma i duha: izuzetnu dobrotu srca, mudrost koja je istovremeno duboka i blistava, nepokolebljivu hrabrost, nepatvorenu vjeru, nenadmašnu ljubav prema patnjama i greškama čovjeka, te najrjeđi i najdragocjeniji od darova – njegov humor koji je sastavni i neotudivi dio njegove mudrosti, hrabrosti i samilosti.*²

Još jedan od onih koji su magnetski privučeni Gandhijem nastojali proniknuti u njegovu veliku dušu, njegov suradnik, novinar Shri R. K. Prabhu [Ramachandra Krishna Prabhu] te jedno vrijeme urednik časopisa *Young India*³, također i koautor

1 Henry Polak bio je jedan od najbližijih Gandhijevih suradnika u Južnoj Africi tako da je za Gandhijeve odsutnosti uređivao tjednik *Indian Opinion*. On je sa suprugom Millie, također aktivnom sudionicom Gandhijeva pokreta, par godina dijelio dom s Gandhijevom obitelji. Polak je kao pravnik pomagao Gandhiju i u rješavanju sporova, a također je zajedno s njim bio u zatvoru u Južnoj Africi.

2 Iz knjige Chandrashankara Shukle: *Gandhiji As We Know Him* [Gandhidži kakvim ga poznajemo] u kojoj su prijatelji te bliski i manje bliski suradnici opisali svoje viđenje Gandhija i njegove misije.

3 *Young India* bio je tjednik na engleskom jeziku putem kojeg je Gandhi širio svoju ideologiju vezanu za nenasilje, u borbi za neovisnost od Velike Britanije.

knjige *The Mind of Mahatma Gandhi*, objavio je zbirku anegdota o Gandhiju pod nazivom *This was Bapu* [Ovo je bio Bapu (Otac)]⁴. Satkane od povijesnih činjenica i svjedočanstava, anegdote su, kao što je to rekao naš A. G. Matoš, "ključanica kroz koju se više vidi nego kroz širom otvorena vrata", te tako na osobit način otkrivaju djeliće složene i kompleksne osobnosti tog iznimnog i omiljenog učitelja čovječanstva.

OVO JE BIO BAPU

Mahatmadži natjeran na smijeh

"Kako sam ušao, pozdravio sam Mahatmadžija indijskim pozdravom s pognutom glavom i dlanovima spojenim ispred grudi. Dakle, je li to bio prizor mojih velikih stopala u njihovim vrećastim čarapama ili sam izgledao komično dok sam ga pozdravljao, ne znam, ali stari se gospodin poprilično smijuljio, a iza čeličnih okvira naočala oči su mu sjale kao kakvom školarcu", napisao je Robert Stimson u *The Times of India*, prisjećajući se Gandhija.

"To je prva stvar koju primijetite kod Mahatme Gandhija: dobro raspoloženje, osjećaj za humor, sposobnost da vidi smiješnu stranu stvari. On je upravo suprotnost onim ozbiljnim, zatvorenim, šutljivim i svetim – kako ih prikazuju vitraži."

4 Izbor iz knjige Shri R. K. Prabhua: *This was Bapu* [One Hundred and Fifty Anecdotes relating to Mahatma Gandhi], 1954.

U njegovu društvu čovjek osjeća prisutnost moralnog diva čija je duša bistro, mirno jezero u kojoj se Istina jasno zrcali. Njegova je krotkost tisuću puta odvratila gnjev i razoružala protivnike, čak i najneprijateljski raspoložene. Nenaoružan za rat, da, osvojio je mir, jer njegovo je oružje prastaro naoružanje moralnim žarom, smirenom odlučnošću, duhovnim ushitom, žrtvovanjem nižeg jastva, služanjem bližnjima, skromnošću, postojanošću i velikom ljubavi prema svim živim bićima...

Henry i Millie Polak

Srodne duše

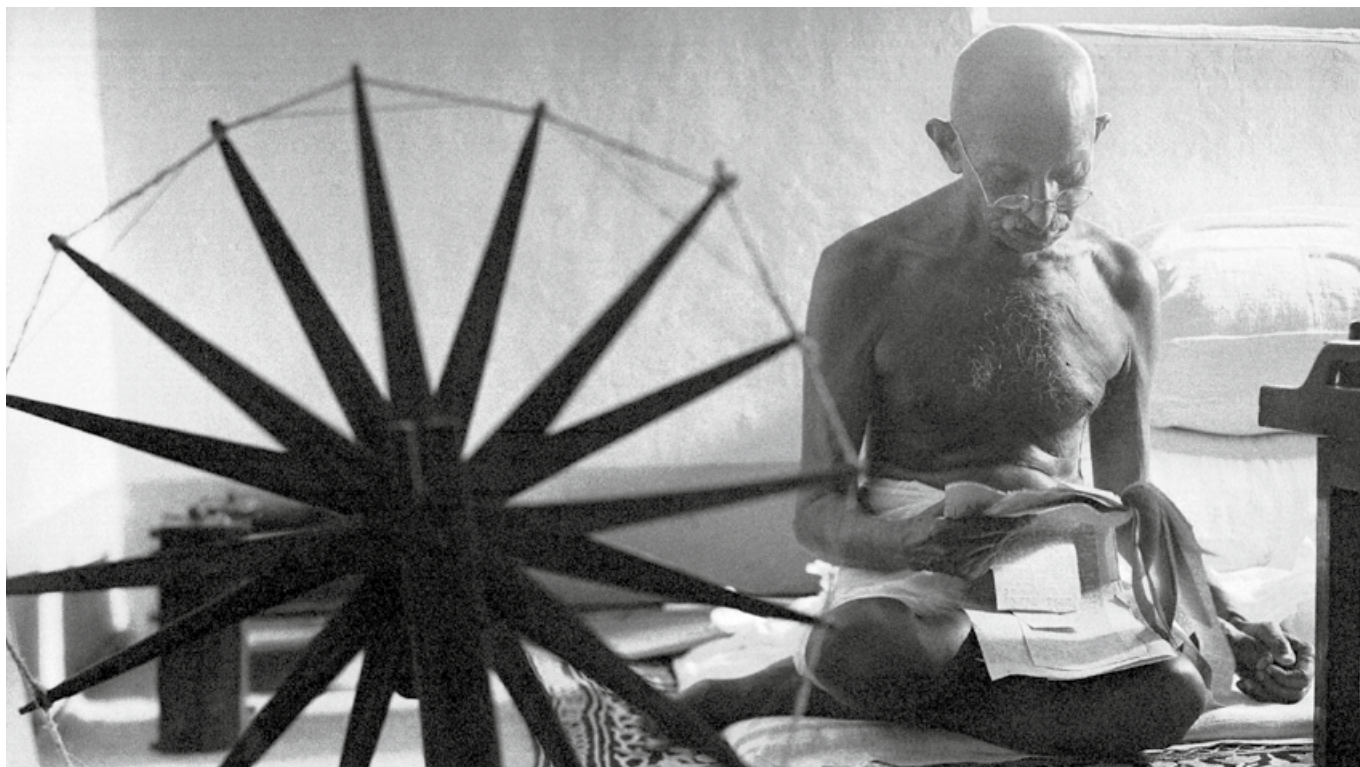
"Kada sam poslao Gandhiju svoju knjigu koja je upravo objavljena," napisao je poznati francuski učenjak Romain Rolland, "izrazio sam bojazan da možda nisam uvijek shvatio njegovu misao i da bih volio ispraviti bilo koju pogrešku koja se nađe, ako mi ukaže na nju. Odgovorio mi je iz sanatorija gdje se oporavljao:

Andheri, 22. ožujka 1924.

Dragi prijatelju,

Zahvaljujem Vam na ljubaznom pismu. Što ima veze ako ste tu i tamo napravili pokoju grešku u svom eseju? Meni je pravo čudo da ste napravili samo pokoju i da ste uspjeli, živeći u dalekoj i različitoj sredini, ispravno protumačiti moje ideje. To još jednom potvrđuje esencijalno jedinstvo ljudske prirode, makar cvjeta pod različitim nebom.

"Još sam uvijek student"

"Mahatma Gandhi, Vi ste ovdje kako biste se obratili jedinstvenom skupu koji predstavlja različite rase i nacionalnosti – ljude koji predstavljaju 57 zemalja ...; skup od dvjesto pojedinaca s dvjesto mišljenja punih protivljenja i nesagledivih ludosti", rekao je predsjedavajući sastanka u Kući međunarodnog studentskog pokreta [*International Students' Movement House*] dok je predstavljao Gandhija na izrazito međunarodnom skupu muških i ženskih studenata u Londonu 16. listopada 1931.

Mahatmadžiju su pljeskali s obožavanjem i divljenjem kad je srdačno pozdravio skup s "kolege studenti". Zamolio ih je da mu oprostite zbog želje da te večeri provede vrijeme u odgovaranju na pitanja, umjesto da im održi predavanje. Rekao je:

"Obraćam vam se kao kolegama studentima. To nije fraza. U biti smatram se učenikom i ako ste mudri kao što sam ja (smijeh), učenicima ćete se smatrati i nakon što završite školu, u kasnijem životu."

"Kroz moja raznovrsna životna iskustva", nastavio je Gandhidži, "došao sam do zaključka da naš učenički život počinje nakon što napustimo naše škole, sveučilišta i pravničke komore u kojima bismo trebali učiti vezano za naše studije, s ključem našeg znanja, a kad napustimo te prostore, praktički zaboravljamo sve što smo naučili."

Zapravo nakon studiranja moramo *odučiti* mnoge stvari. Takozvani studentski život samo je priprema za stvarni život učenika. Kada ste na koledžu ili slično, imate određene predmete. Čak i kod fakultativnih predmeta, morate ih učiti posebno. Ali nakon te

Govorio je da, ako želiš dobro od onih s kojima dolaziš u dodir, jedini način da ostvariš taj cilj je da sam budeš dobar. Njegovi su ideali usavršavanje i uljudjivanje samog sebe... Sve njegove teorije i prakse skladno su prožete u svakodnevnom životu. Nikakva zemaljska iskušenja nisu prevelika za njega i nijedno od njih ne može ga natjerati da skrene s plemenitog puta koji je sebi zacrtao. Nije pretjerano reći da u ovom dobu materijalizma nije moguće naići na drugog takvog čovjeka koji živi idealnim životom kakav propovijeda. Pranjivan Mehta

Gandhi je upoznao *Bhagavad Gitu* u engleskom prepjevu Edwina Arnolda preko teozofskih poznanstava u Engleskoj. *To mi je otvorilo novi pogled na život... konačno sam pronašao, kao što sam vjerovao, svjetlo koje mi je trebalo.* Također je pročitao poemu Edwina Arnolda o Buddhinom životu – *Svjetlo Azije* – kao i poglavlje o proroku islama iz knjige *O herojima, obožavanju heroja i herojskom u povijesti* Thomasa Carlylea. Otprilike u isto vrijeme upoznao se i s Biblijom. Odmah se zaljubio u *Propovijed na gori*. *Moj mladi um pokušao je objединiti učenja Gite, Svjetla Azije i Propovijedi na gori. To odricanje bilo je najviši oblik religije koji me neobično privukao.*

faze, vi ste slobodni poput ptice s krilima da se vinete visoko, a što se više uzdižete, postajete snažnijima. Tako sam ja još uvijek student koji nije diplomirao u životu. (pljesak).

Kad ste udarani i prepušteni sami sebi, to postane težak posao. Ako se prihvatite učenja, ako se posvetite učenju, vječnom istraživanju, nema granica radosti, nema granica užitku koji dobivate od učenja. Moj je studij bio ustrajna potraga za Istinom."

Kada su neki od njegovih suradnika osnovali društvo nazvano po njemu, u cilju propagiranja njegovih ideala, upozorio ih je: *Ne postoji nikakav gandizam i ne želim za sobom ostaviti ni jednu sektu. Ne tvrdim da je od mene poteklo ikakvo novo načelo ili učenje. Jednostavno sam pokušao na svoj način primijeniti vječne istine na naš svakodnevni život i probleme ... Mišljenja koja sam formirao i zaključci do kojih sam došao nisu nikako konačni. Ako nađem bolja, mogu ih sutra promijeniti. Nemam ništa novo za poučiti svijet. Istina i nenasilje stari su koliko i planine. Sve što sam napravio bilo je eksperimentiranje u što većim razmjerima i najbolje što sam mogao. Radeći tako, ponekad sam griješio i učio na svojim pogreškama...*

Ja sam samo sirota duša koja čezne da bude potpuno dobra, potpuno istinita i potpuno nenasilna u mislima, riječima i djelima, ali nikako ne uspijeva dostići ideal za koji zna da je istinit. Priznajem da je to mukotrpan uspon, ali ta mi je patnja užitak. Svaki korak prema gore čini me snažnijim i spremnijim za sljedeći. (The Mind of Mahatma Gandhi)

"Imam li imovinu?"

„Ne posjedujem nikakvu imovinu, a ipak osjećam da sam možda najbogatiji čovjek na svijetu... Za mene je lišavanje imovine pozitivan dobitak. Volio bih da se ljudi natječu sa mnom u tom mom zadovoljstvu. To je najbogatije blago koje posjedujem. Stoga je ispravno reći da, iako propovijedam siromaštvo, ja sam bogat čovjek."

Nema hrama za Gandhija

"Moja je želja bila Gandhidžiju posvetiti hram Krišne. Ali kad sam to spomenuo Gandhidžiju (u svibnju 1941.), on je prasnuo u smijeh, a zatim je ozbiljnim tonom rekao:

Da, prijedlog je dobar, želite li to učiniti sa svim dobrim namjerama. Gledajte, ja sam se cijeli život borio protiv svih vrsta praznovjerja koje su pokvarile naše društvo i religiju i srozale ga na sadašnju razinu. Vaša izgradnja hrama u ašramu i njegovo posvećivanje meni u dogledno će vrijeme stvoriti nove vrste praznovjerja protiv kojih se nećete moći boriti. Tako ćete umjesto stvaranja

jedinstva među različitim kastama i vjerama, čak i nenasiljno, stvoriti kastu Gandhi. Ne želim ništa slično. Ali ako vjerujete u ono za što sam ja živio, mogao bih vam predložiti ovo: odredite mjesto za molitvu u svom ašramu i posadite oko njega lijepa cvjetna stabla. Pozovite sve, bez obzira na kastu, vjeru ili religiju da posjete vaše mjesto i tamo se mole. Kiša cvjetova s drveća na mjestu za molitvu i njihov osvježavajući i ugodan miris kada se okupite, stvorit će pravu atmosferu za pobožnost.

Taj je prijedlog bio tako razuman da sam odustao od ideje o izgradnji hrama. Posadio sam cvjetna stabla oko mjesta za molitvu u ašramu Kripa." – Bhikku Nir-malananda iz Tiruvennainalura

Poklon siromašne žene

Odgovor žena na Gandhijeve pozive za rad i novac uvijek ga je ispunjao nadom i radošću. Za njega je ono bitno bila iskrenost iza sudjelovanja. Na ženskom sastanku u Tuniju, jedna stara, očigledno siromašna žena od oko 75 godina, dvostruko savijena pod težinom svojih godina, ali dobroćudna lica, sa sjajem u očima, stavila mu je u ruke četiri *anne*⁵ bez ikakve isprike koja bi se mogla pročitati u tim očima koje se ne mogu zaboraviti. Odmah nakon toga, sredovječna žena stavila mu je u ruke pet rupija i bakrenjak. Gandhidži ju je odmah upitao: "Čija je donacija veća, tvoja ili ove starije sestre?"

Usljedio je hrabar i odlučan odgovor: "Obje su jednake."

⁵ 5 anna (ili ānā) - jedinica valute koja se nekada koristila u Indiji, jednaka 1/16 rupije.

"Bio sam nepripremljen za taj najinteligentniji i najprodorniji odgovor. Bio sam zadovoljan preko svake mjere i sretan što sam ostao bez riječi", rekao je Gandhidži osvrćući se na taj događaj.

Boravište sreće

Prilikom svog zaustavljanja u Parizu na povratku u Indiju s konferencije u Londonu u prosincu 1931., Mahatma Gandhi obratio se javnom skupu s više od dvije tisuće osoba, koji su organizirali tamošnji intelektualci. Na kraju svog govora odgovorio je na brojna pitanja koja mu je postavila francuska publika. Među postavljenim pitanjima bila su i ova:

P: Je li sreća čovjeka u znanju ili u neznanju? (smijeh).

O: Ni u jednom od njih. Ona se nalazi u svakom čovjeku, i u potrazi za savršenstvom i istinom.

P: Jesu li svi ljudi sposobni tražiti savršenstvo?

O: Da, oni ga imaju unutar sebe.

Znam put. Prav je i uzak. On je poput ruba mača. Radujem se hodanju po njemu. Jadikujem kad skliznem s njega. Božja riječ je: "Onaj koji nastoji, nikada ne propada." Čvrsto vjerujem u to obećanje. I ako zbog svoje slabosti tisuću puta doživim neuspjeh, neću izgubiti vjeru, već se nadam da ću ugledati Svjetlo kada tijelo bude savršeno zauzdano, kao što to jednom mora biti. (The Mind of Mahatma Gandhi)

Prava i dužnosti

"Od moje nepismene, ali mudre majke naučio sam da sva prava koja treba zaslužiti i sačuvati dolaze od dobro obavljene dužnosti", napisao je Gandhidži u pismu upućenom dr. Julianu Huxleyju, generalnom direktoru Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu. To pismo napisano je kao odgovor na poziv upućen šezdesetorici vodećih ličnosti diljem svijeta da definiraju ono što oni smatraju osnovom 'Svjetske povelje o ljudskim pravima'.

Definirajući svoj pogled na ljudska prava, Gandhidži je rekao: "Pravo na život nam pripada tek kad obavimo dužnost građanina svijeta. Svako drugo pravo može se dokazati kao prisvajanje za koje se jedva vrijedi boriti."

Daljnje svjetlo na tu temu baca telegram koji je Gandhidži poslao pokojnom gospodinu H. G. Wellsu. Gandhidžijev telegram glasi kako slijedi:

Primio sam Vaš telegram. Pažljivo sam pročitao Vaših pet članaka. Dopustit ćete mi da kažem da ste na pogrešnom tragu. Osjećam se uvjerenim da mogu sastaviti bolju Povelju o pravima nego što ste je Vi sastavili. Kakvo bi to

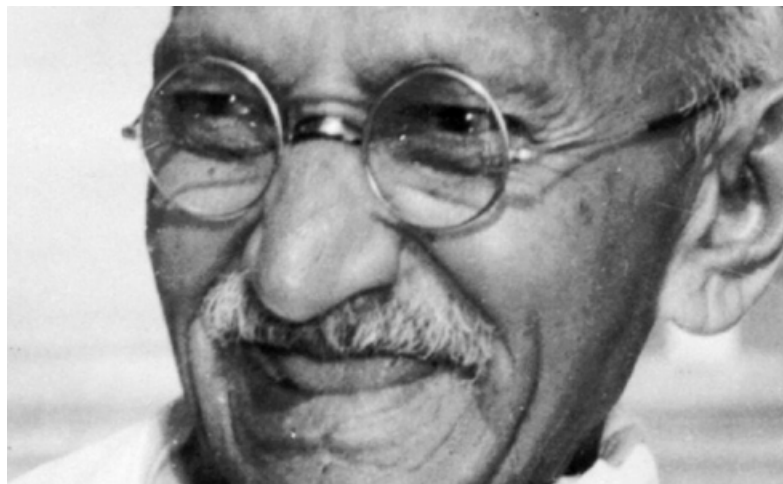
Poričem da sam vizionar. Ne prihvaćam tvrdnju o svetosti. Ja sam od zemlje, zemaljski... Sklon sam slabostima kao i vi. Ali vidio sam svijet. Živio sam u svijetu otvorenih očiju. Prošao sam kroz najvatreniji put koji može zapasti čovjeka. Prošao sam kroz tu disciplinu. (The Mind of Mahatma Gandhi)

Vjerujem u povjerenje. Povjerenje stvara povjerenje. Sumnja je ustajala i samo zaudara. Onaj koji ima povjerenja, nikad nije izgubljen u svijetu. (The Mind of Mahatma Gandhi)

dobro donijelo? Ako mislite na propagandu ili obrazovanje naroda, započeli ste s pogrešne strane. Predlažem pravi put. Počnimo s Poveljom o dužnostima čovjeka i jamčim da će prava slijediti kao što proleće slijedi zimu. Pišem iz iskustva. Kao mladić započeo sam život nastojeći utvrditi svoja prava i ubrzo sam otkrio da nemam nikakva – čak ni nad vlastitom ženom. Stoga sam započeo otkrivati i obavljati svoju dužnost prema supruzi, djeci, prijateljima, suradnicima i društvu pa danas nalazim da imam veća prava od bilo kojeg živog čovjeka kojeg poznajem. Ako je ovo previsoka tvrdnja, onda kažem da ne poznajem nikoga tko ima veća prava od mene. 卐

Priredila: Dijana Kotarac

*Vodi me, Ti blago svjetlo u tami
koja me okružuje, vodi me na putu!
Noć je mračna, a ja sam daleko od domovine,
vodi me na putu!...*
John Henry Newman (1801. – 1890.)
– Gandhijeva omiljena i često citirana pjesma

Tagor o Gandhiju

Tagor i Gandhi, dvije dominantne ličnosti Indije u prvoj polovini XX. st., sasvim različita porijekla i temperamenta...

Tagor, aristokrat umjetnik, predstavljao je kulturnu tradiciju Indije, tradiciju prihvatanja života u njegovoj punoći.

Gandhi, čovjek iz naroda, gotovo otjelovljenje indijskog seljaka, predstavljao je drugu staru tradiciju Indije, tradiciju odricanja i asketizma. A ipak je Tagor bio prvenstveno čovjek od misli, a Gandhi od sažete i neprekidne aktivnosti. Obojica su, na razne načine, imali svjetski široka gledišta i obojica su bili istovremeno u suštini Indija i međusobno su se nadopunjavali. Usprkos svom internacionalizmu, njihove su stope bile čvrsto usađene u indijsko tlo, a duh im je bio prožet drevnom indijskom mudrošću.

Otkriće Indije, Jawaharlal Nehru

JIVANMUKTA U ULOZI ČISTAČA

Ono što ja nisam mogao postići godinama, on je učinio za nekoliko dana", primijetio je dr. Rabindranat Tagor, slavni utemeljitelj škole u Shantiniketanu¹, tijekom razgovora sa Shri S. K. Royem, koji je pitao pjesnika što je Mahatma Gandhi zapravo učinio tijekom svog boravka u Bolpuru da ga je toliko impresionirao. Objavljeno je da je dr. Tagor rekao:

"Uvijek sam smatrao da dječaci iz moje škole trebaju sami čistiti svoje sobe, pospremati vlastite krevete, kuhati obroke i prati posuđe. Ali naše dječake, koji dolaze iz obitelji koje pripadaju tako visokim kastama, nisam mogao natjerati da to rade. Problem je bio u tome što ja sam nisam čistio svoju sobu, niti sam pospremao vlastiti krevet, niti sam kuhao vlastite obroke, niti sam prao vlastito posuđe, pa me dječaci nisu shvaćali ozbiljno. Ja sam samo predavao, a dječaci su samo slušali.

Ali kad je došao Gandhidži², odmah je osvojio srca naših dječaka. Izmiješao se s njima kao jedan od njih. Rekao im je da je neprikladno da sluga obavljaju posao

koji bi oni sami trebali obavljati. A on sam je čistio svoju sobu, sam je pospremao svoj krevet, prao svoje posuđe i čak je prao svoju odjeću.

Dječaci su se posramili i odmah su gorkljivo pristupili svim tim poslovima. Odmah sam znao da je Gandhi osvojio srca učenika.

U međuvremenu je Gandhi zatražio od čistača da nekoliko dana ne obavljaju svoj posao. Dječaci iz visokih kasti nisu mogli zamisliti da rade poslove *nedodirljivih* čistača. Život u školi postao je gotovo nemoguć zbog smrada noćnih posuda.

Tada je i sam Gandhi iznosio noćne posude do udaljenih polja i zakapao njihov sadržaj u zemlju. Čin tog *supermana* bio je zarazan. Ubrzo su se dječaci iz najviših kasti i bogatih obitelji međusobno natjecali kako bi imali čast obavljati posao izopćenih čistača.

Ostao sam bez riječi od divljenja i poštovanja prema tom velikom čovjeku iz Bombaja. Naklonio sam mu se ponizno i s najvećim poštovanjem koje su moje srce i um mogli izraziti. I vidio sam u tom gotovo nepoznatom čovjeku nastajanje istinski velikog čovjeka golemog značaja. Iznimno sam sretan što ga sada cijela Indija naziva *Mahatma* (Velika Duša). Ako je itko ikada zaslužio taj naslov, onda je to on. I treba znati da je taj naslov spontani dar Gandhiju iz srca naših ljudi."

Shri Roy, koji je zabilježio ovaj razgovor u jednom broju časopisa *Psychology*, obraćajući se Pjesniku

¹ Shantiniketan, mjesto u blizini grada Bolpura u zapadnom Bengalu u Indiji, u kojem je Rabindranat Tagor osnovao školu na čijim je temeljima izraslo današnje sveučilište Visva-Bharati.

² Gandhidži nije deminutiv već sufiks koji predstavlja najjednostavniji od mnogobrojnih oblika odavanja poštovanja u hinduskom jeziku.

rekao je: "Svakako je zadivljujuće čuti takve riječi o Gandhiju kako izlaze iz Vaših usta! Mahatma Gandhi danas ima ogromnu moć nad milijunima stanovnika Indije. Hoćete li mi ljubazno reći koja je zapravo tajna njegova uspjeha?"

"Tajna Gandhijevog uspjeha", rekao je dr. Tagor, "leži u njegovoj dinamičnoj duhovnoj snazi i neiscrpojnoj samopožrtvovnosti. Mnogi javni ljudi žrtvuju se iz sebičnih razloga. To je vrsta ulaganja koja donosi lijepe dividende. Gandhi je sasvim drugačiji. On je jedinstven u svojoj plemenitosti, njegov život je drugo ime za žrtvu. On je žrtvovao sebe. Nije htio ni moći, ni položaja, ni bogatstva, ni imena, ni slave. Ponudite mu prijestolje cijele Indije, on će odbiti zasjesti na njega, ali će prodati dragulje i podijeliti novac potrebitima... Njegova duša neprestano želi davati i ne očekuje apsolutno ništa zauzvrat – čak ni zahvale. To nije pretjerivanje, već ga dobro poznajem.

Došao je u našu školu u Bolpuru i živio tamo neko vrijeme. Njegova moć žrtvovanja postaje sve neodoljivija, jer je s njime vezana najvećom neustrašivošću.

Carevi i maharadže, puške i bajuneti, zatvaranja i mučenja, vrijeđanja i ranjavanja, čak i sama smrt, ne mogu obeshrabrili Gandhijev duh.

On je *Jivanmukta*, drugim riječima, on je oslobođena duša. Da me netko davi, pozvao bih u pomoć, ali da Gandhija dave, siguran sam da ne bi plakao. On bi se smiješio davitelju, a da treba umrijeti, umro bi s osmijehom.

Njegova jednostavnost življenja je gotovo djetinja, njegova privrženost istini je nepokolebljiva, njegov život za čovječanstvo je pozitivan i borben. On ima ono što je poznato kao *Kristov duh*. Što ga duže poznajem, to mi se više sviđa. Ne treba niti reći da je tom velikom

čovjeku suđeno da igra istaknutu ulogu u oblikovanju budućnosti svijeta.

"Takav veliki čovjek zaslužuje da bude poznat u svijetu. Zašto ga ne učinite poznatim, Vi ste svjetska ličnost?" upitao je Shri Roy. Dr. Tagor je odgovorio:

"Kako da ga učinim poznatim? Ja sam nitko u usporedbi s njegovom prosvjetljenom dušom. A uistinu velike ljude ne treba činiti velikim. Oni su veliki sami po sebi, a kad je svijet spreman, oni postaju slavni temeljem vlastite veličine. Kada dođe vrijeme, Gandhi će biti poznat, jer svijet ga treba i treba njegovu poruku ljubavi, slobode i bratstva.

Duša Istoka pronašla je vrijedan simbol u Gandhiju jer on najrječitije dokazuje da je čovjek u biti duhovno biće, da cvjeta najbolje u području moralnog i duhovnog, a zasigurno najviše propadaju i tijelo i duša u atmosferi mržnje i barutnog dima."

Kada je Pjesnik posljednji put posjetio Ameriku u kasnijim godinama, zabilježeno je da je Shri Royu rekao sljedeće:

"Mahatma Gandhi je nadčovjek. On u gigantskim razmjerima provodi u djelo ono što propovijedaju proroci poput Buddhe, Isusa i Bahaullaha. Nije potrebno složiti se sa svime što Mahatma Gandhi kaže i čini da bi se cijenila ogromna duhovna snaga koju je on raširio diljem svijeta. On je danas najveći čovjek na svijetu. On ima najdragocjenije unutarnje blago." 卐

Priredila: Dijana Kotarac

Izbor iz knjige *This was Bapu*

[One Hundred and Fifty Anecdotes relating to Mahatma Gandhi],
sabrao R. K. Prabhu, 1954.

MAHABHARATA

VELIKA PJESMA O PLEMENU BHARATA

Ana Jončić

Ovaj stari indijski ep često nazivaju indijskom enciklopedijom povijesti i mitologije, politike, zakona, teologije i filozofije. Osim povijesnih elemenata koji ocrtavaju razvoj i promjene unutar drevne arijske civilizacije, *Mahabharata* odražava kako svijet jedne od najstarijih poznatih religija, religije *Veda*, tako i svijet povijesno puno mlađeg hinduizma. Najstarija i danas temeljna indijska filozofska učenja o svemiru, prirodi i čovjeku progovaraju kroz stihove, mitološka bića, simbole, parabole, kroz nebrojene stranice *Mahabharate*.

Danas se taj tekst smatra jednim od najopsežnijih epova u svjetskoj književnosti; prema predaji, sadrži sto tisuća sloka (staroindijski dvostih).

Starost *Mahabharate* procjenjuje se samo približno,

na temelju određenih povijesnih, društvenih i kulturoloških činjenica. Vjeruje se da je cjeloviti oblik epa nastao u razdoblju od IV. do III. st. pr. Kr. Međutim, sami događaji opisani u epu vezuju se za tzv. vedsko razdoblje indijske civilizacije (1500. – 600. g. pr. Kr.). Pretpostavlja se da je tom razdoblju prethodila arijska ekspanzija dolinom Gangesa te da se sadržaj epa odnosi na već strukturiranu civilizaciju unutar koje su se vodile borbe među vladarima kraljevstava na sjeveru Indije.

Smatra se da je *Mahabharata* kao cjeloviti tekst stvarana stoljećima postupnim dodavanjem novih epizoda, priča i legendi koje su nosile određenu poruku i bile više ili manje vezane za osnovnu jezgru epa, a to je sukob dvaju ogranaka kraljevske loze u plemenu Bharata.

Iako *Mahabharata* još uvijek u mnogočemu predstavlja zagonetku, ipak nije potpuno nedostupna i nerazumljiva današnjem čovjeku. Ne ulazeći u njezin složen teološki simbolizam, niti u složene filozofske sustave i pojmove, pokušat ćemo dotaknuti poruke koje taj drevni pedagoški tekst namjenjuje – ne teologu ili mudracu, već čovjeku koji svakodnevno živi svoje dane i često se pita: Kako? Dotaknut ćemo, dakle, jedan aspekt etike starih Arija u kojem oni vrlinu drže osnovnim sredstvom duhovnog razvoja čovjeka kao bića i čovječanstva kao cjeline. Vrlina je za njih odgovor na pitanje kako živjeti, odnosno pomanjkanje vrline uzrokuje propadanje čovječanstva. Poruke koje nam prenosi taj aspekt *Mahabharate* jednostavne su, razumljive i začuđujuće aktualne pa stoga mogu biti bliske današnjem čovjeku.

Mahabharatu se često naziva *petom Vedom* te se smatra autoritetom u pravilima etičkog ponašanja. Unutar drevnih arijskih učenja o rađanju i životu svemira te filozofskih postavki o uređenim odnosima unutar prirode, čovjek u *Mahabharati* predstavlja element koji povezuje različite svjetove, svijet zakona ili Neba i svijet materije ili zemlje. Čovjek je biće čiji je zadatak uspinjanje k nebeskom svijetu. Međutim, kaže *Mahabharata*, uspon počinje i odvija se unutar čovjeka, u njegovoj vlastitoj duši. O tome će ovisiti i njegovo djelovanje u zemaljskom svijetu. Što je duša čovjeka više okrenuta *vrijednostima Neba*, to je život čovjeka plemenitiji, a djela pravednija. Tako se zakoni Neba odražavaju i na dio prirode koji zovemo čovjekom, ostvaruje se veza između Neba i zemlje, a na dobrobit svih ostalih bića.

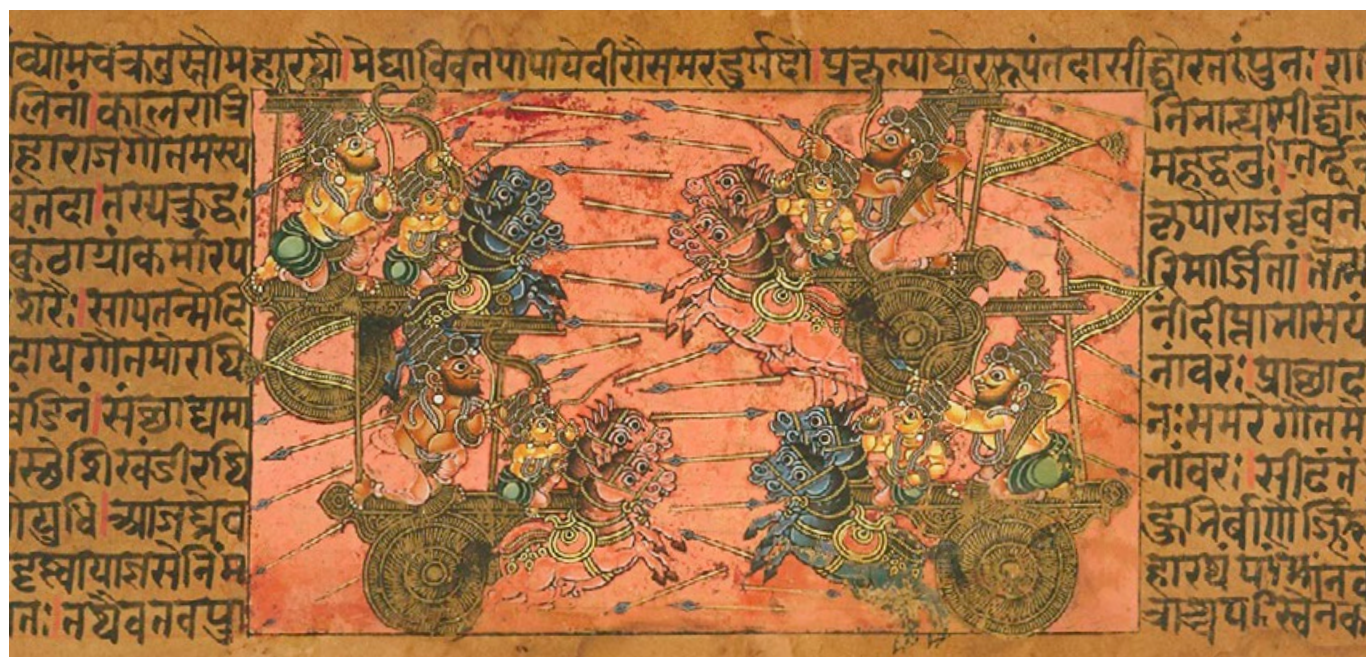

Cilj uspona duše stapanje je s božanskim, besmrtnost, a sredstvo kojim to čovjek postiže moralna je čistoća.

Mahabharata iznosi sustav vrijednosti pomoću kojih čovjek treba ispravno živjeti, odnosno pomoću kojih disciplinira um i volju te ispravno djeluje.

ISPRAVNO DJELOVANJE

"Na ovome svijetu čovjek može steći glasovito ime na dva načina: uzdržavajući se od oštrih riječi i prezirući loše ljude. Vlastite volje nemaju ni žena koja žudi za čovjekom kojeg drugi obožavaju, ni čovjek koji poštuje

drugoga samo zato što ga drugi poštuju. Želje su siromašnoga i gnjev slaboga kao trnje zabodeno u tijelo. Svuda je hvaljen onaj koji nije ljubomoran na druge, ljubazan je prema slabima, ne prepire se i ne govori oholo i nije zlopamtilo. Onaj tko osjeća sram, makar njegovi grijesi bili samo njemu poznati, visoko se poštuje među ljudima."

Opraštanje

"Uvreda treba oprostiti onome tko ti je prije učinio neko dobro, makar bio kriv pred tobom i za tešku nepravdu. Sjeti se dobra koje ti je učinio. I onima koji vrijeđaju zbog svojega neznanja i ludosti, treba oprostiti, jer čovjek teško stječe mudrost."

Gnjev

"Gnjev je pogubitelj ljudi, ali i njihov tvoritelj. Gnjev je korijen svega blagostanja i sve neimaštine. Nema djela koje ljutit čovjek neće učiniti ni riječi koju neće izustiti. Ljutit čovjek pada u grijeh. Ubit će čak i svojega učitelja, a starije će uvrijediti oštrim riječima. Ne može razlučiti što treba reći, a što ne. U bijesu može ubiti i nevinoga, a ukazati poštovanje onome koji zaslužuje smrt. Kako onda netko poput mene smije puštati na volju gnjevu kad je on tako poguban za svijet? Mudar čovjek koji, premda uvrijeđen, ne dopusti da ga to raspinje, raduje se na onome svijetu jer je ravnodušnošću nadvisio uvredu svojega zlotvora. Samo se nezalicama čini da je gnjev isto što i snaga... Da među ljudima nema onih koji su strpljivi i snošljivi kao Zemlja, ne bi na svijetu bilo mira, nego samo neprestano ratovanje koje izaziva gnjev..."

Bol

"Ako osjećaš da te jad preteško pritišće, moraš ga suzbijati, a ne prepuštati mu se. Duševna se bol ubija mudrošću kao što se tjelesna ubija lijekom. Mudrost ima tu moć, ali oni koji su nerazumni, nikada ne steknu duševni mir. Djela učinjena u prethodnom životu neumitno prate čovjeka u ovom sadašnjem, i u kojemu ih je obliku čovjek učinio, u tom će obliku uživati ili trpjeti njihove plodove. Čovjeku je vlastita duša najveći prijatelj, a može mu postati i najopasniji neprijatelj."

Djelovanje

"Ja ništa ne činim željno iščekujući plodove djelovanja. Dužnost mi je da dam i ja dajem... Činim najbolje što mogu i izvršavam ono što obiteljski čovjek mora izvršavati, a ne obazirem se hoće li to uroditi kakvim plodom ili neće. Uzor su mi dobri i mudri i ne očekujem plodove

svojih djela, već se trudim da ne prestupim odredbe Veda. Moje srce privlači pravednost po sebi. A onaj koji žudi da obere njezine plodove, varalica je i nikada se tih plodova ne domogne, kao ni onaj tko u nju sumnja, i to upravo zbog te kolebljivosti. Zato ti govorim kako mi Vede nalažu jer one su u tome najviši sudac. Nikada ne sumnjaj u vrlinu!... Luda koja sumnja u vjeru i oslanja se na dokaze proistekle iz svojega vlastita uma, ne obazire se ni na kakve druge dokaze i vidi samo vanjski svijet koji zadovoljava njezina osjetila, a slijepa je za sve ostalo. Dje-lovanje na ovome svijetu ima svoje plodove i u vječnosti, premda ih sada ne možeš vidjeti. Ne sumnjaj u pravdu i ne kleveći Boga koji je gospodar svih stvorenja, već uči kako da ga upознаš! Pokloni se onome čijom milošću smrtni čovjek stječe besmrtnost."

Pravda

"Tisuće majki i očeva, stotine sinova i supru-ga rađaju se na ovome svijetu i s njega odlaze, a oni što poslije njih dolaze, na isti će način otići. Nađe se tisuće prilika za radovanje i na sto-tine prilika za strahovanje. Iz dana u dan to može uznemiravati nepostojana, ali nikada mudra čovjeka... Nitko

ne bi smio odbaciti pravednost ni radi zadovoljstva ni radi požude, a ni zbog straha. Pravdu ne treba zaboraviti čak ni radi samog života! Pravda je vječna, a bol i zado-voljstvo su prolazni. Duša je vječna, a prolazni su uzroci njezina vezivanja s tijelom."

Pobjeda

"Onda Yudhištira, problijedivši pri pogledu na Duryodhaninu vojsku, oslovi Arđunu: -Arđuno, možemo li doista svladati tu golemu vojsku?"

Pred njom je Bhišma, naš nepobjedivi djed. Vojska je Kurua doista tolika da se pitam kako bismo je mogli nadjačati. Na to će Arđuna: - Kralju, oni koji žele pobjedu, ne pobjeđuju toliko snagom i smionošću koliko istinom, obazrivošću, pravedno-šću i trudom. Treba razlučiti pravdu od nepravde, razumjeti što je gramzivost, pa onda uložiti napor i započeti bitku bez oholosti, jer pobjeda je tamo gdje je i pravda." ॥

Nastavak u sljedećem broju...

MOJ UM I JA

Sangeeta Iyer

Postoji li moj um izvan mene? Tko sam ja, ako ne moj um?

Mnogi od nas iskusili su teške trenutke nutarnjeg sukoba u kojem kao da se u nama raspravljaju dvije različite osobe, da bi se na kraju složili s jednom od njih. Ponekad nas čak iznenadi kad uvidimo da naš um kao da ima vlastiti um. "Ne znam što mi je bilo," kažemo zbunjeni, "kako sam se mogao tako ponašati?" To nije način na koji bismo se odlučili ponašati u našim boljim trenucima. Možda je upravo

u tome stvar – naši *bolji* trenuci su kad našim djelovanjem upravlja naše *više ja*. Ne čini se nama sličnim jer naš um *zapravo nije ono što jesmo*. On je oruđe kojim se služimo, ali nije ono što mi jesmo.

A tko smo onda zapravo? Što se nalazi iznad naših misli, osjećaja i tijela? Mnoge tradicije govore o duši, netjelesnoj nematerijalnoj biti koja tijelu daje život. Vjeruje se da taj dio, ni fizički ni opipljiv, nastavlja postojati čak i nakon smrti tijela. Taj dio nas – za koji mnogi vjeruju da je najvažniji dio – jest vječan i neograničen, a ne privremen i ograničen poput tijela.

Na pitanje "Posjedujete li dušu?", drevni bi filozofi odgovarali: "Ne – ja *jesam* duša, ono što *posjedujem* jest tijelo." Duša... Sama ta riječ u nama budi nešto uzvišeno. Potiče nas da poželimo dosegnuti to nešto neopisivo što je toliko čisto i suptilno da ga je teško opisati riječima i definirati jezikom. Tako da se pitamo: što je to *više ja* koje se naziva duh o kojem većina tradicija govori kao o klasičnoj suprotnosti materiji?

Grčki filozofi razlikuju ono što većina nas naziva umom od duha, nazivajući naš psihički svijet misli i osjećaja *psyche*, a naše više ja, ili duh, *nous*. Oni jasno razlikuju motive i manifestacije svakog od njih. Kažu da naša psiha funkcionira poput zrcala te da može odražavati ili naše niže ja, ispunjeno našim animalnim impulsima i kolopletom emocija koje ih prate, hranjeno egom, ili može odražavati naše više, nesebično, humano ja koje prepoznaje sebe kao dio čovječanstva te se osjeća dijelom sveg života potaknutog duhom koji teži harmoniji.

Na sličan se način u indijskoj filozofiji opisuje koncept dviju razina uma: *manas*, objektivni, jasno raščlanjujući um koji pripada našem višem ja, te *kama manas*, subjektivni um koji je pod utjecajem *kame*, odnosno osobnih želja, i zapravo je njima zamagljen te robuje njihovim zahtjevima. Ovaj aspekt uma pripada nižem ja i to nismo u stvarnosti mi – on je samo prijenosnik, oruđe čija je namjena pomoći nam u razmišljanju, organizaciji i računanju. Ali čini se da ponekad radi na autopilotu, ili još gore, ponaša se poput zahuktalog vlaka za koji nam izgleda kao da jednostavno nemamo dovoljno snage zaustaviti ga, čak i kad znamo

da juri prema nevoljama, poput ispada bijesa za koji znamo da će dovesti do daljnjih napetosti u odnosu i, umjesto zalječenja, imati potpuno suprotan učinak od onog koji nam je bio istinska namjera, ili trenutka sebičnosti koji nas tjera da učinimo nešto zbog čega ćemo požaliti, pa svejedno to učinimo; ili jednostavno neprestanog odgađanja stvari koje izbjegavamo učiniti jer nam se čine previše zamornima – sve dok se ne otmu kontroli te smo uhvaćeni u posljedice oluje do koje nije trebalo doći. Tako bespomoćno stojimo i gledamo sebe kako stalno iznova upadamo u iste zamke jer ignoriramo *manas* i dopuštamo *kama manasu* da preuzme kontrolu. A on nas u skladu sa svojom prirodom, opterećen željama, vuče prema dolje. U takvim trenucima osjećamo da je naš um naš neprijatelj.

Osim pretjeranog razmišljanja, koje nas uvaljuje u najrazličitije nevolje, uobičajena zamka u koju upadamo jest i lažan osjećaj mira. Kažu: "Dokon um đavolje je igralište." Ako *kama manas* nije usmjeren prema nečemu produktivnom i pozitivnom, on će se okrenuti nevaljalim mislima. Stoga ga moramo zadržati na ispravnom putu. Buddha ga je nazivao "majmunski um", nešto što moramo ukrotiti i uvježbati kako bi bilo produktivno na razini svog ogromnog potencijala koji rijetko iskazuje. Kad nije usmjeren, niži um je iluzionist – više majstor u umjetnosti manipulacije nego imaginativan i inspirativan. Jer radi se o istom entitetu koji ima moć kreirati kako Homerovu *Ilijadu* tako i Hitlerov Holokaust.

Ako um ima takvu moć, imamo li svi potencijal za kreiranje stihova poput Shakespeareovih ili filmova poput Spielbergovih? Što je s talentom potrebnim za skladanje skladbi poput Mozartovih te kreiranje remek-djela poput Michelangelovih? Mogli bismo se zapitati prebiva li ta muza kreativnosti u svima nama ili je to blagoslov darovan samo nekolicini odabranih. Iako vjerujem da svi imaju taj potencijal, možda, primjerice, ne bismo uspjeli sami shvatiti koncept gravitacije da ga Newton nije prvi shvatio i objasnio nam ga. Što onda možemo učiniti kako bismo napravili taj skok i premostili bezdan između ograničenog znanja i neograničenog umnog prostranstva koje su veliki ljudi širom svijeta izražavali na različite načine?

Ono što bi nam moglo pomoći su tri I-ja: *Imaginacija*, *Inspiracija* i *Intuicija*.

Za početak, mogli bismo vježbati našu **imaginaciju**, sposobnost koja se razlikuje od fantazije po tome što se ne radi o pustim željama, nego o promišljenim željama. Ona napreže našu sposobnost da zamislimo scenarij koji još ne postoji, ali ga možemo oblikovati

u našem umu. To može biti inovacija koja unapređuje naše razumijevanje svijeta, poput teleskopa koji omogućuje da vidimo bezbrojna zvijezda, ili štedi naše vrijeme i trud, poput zrakoplova ili mobilnog telefona. Pa ipak, iako su ti izumi od velike pomoći, ne možemo reći da su oni dobri sami po sebi – to ovisi o tome kako se njima služimo. Trebamo se služiti ovim učinkovitim oruđima kako bismo oslobodili svoje vrijeme za razmišljanje o stvarima koje nadilaze našu udobnost te kako bismo uočili potrebe svijeta u kojem živimo. Ista stvar

je i s našim umom. Sam po sebi, on je jedno od naših najvećih blaga, on analizira i računa. Ali najvažnije od svega, on može *zamisliti*.

Uz dozu skromnosti možemo shvatiti da ni jedna od naših ideja nije istinski originalna. Originali već postoje kao arhetipovi, a mi samo kanaliziramo ono što smo od njih nazreli, mali dio koji smo prepoznali i shvatili te stoga možemo podijeliti s drugima, začinjeno našim osobnim izričajem. Ali sama ideja već postoji i oduvijek je postojala.

Stoga je također potrebna **inspiracija** da uzdigne naš um prema *manasu*, našoj urođenoj sposobnosti da razmišljamo objektivno i vidimo širu sliku. Nešto mora pokrenuti naš duh i uzdignuti naš pogled iznad materijalnih ograničenja naše svakodnevice, kako bi nas inspiriralo da istinski pogledamo beskonačnost kozmosa oko nas i pojmimo našu ulogu u njemu; kako bi nam omogućilo da uvidimo ograničenja naših zemaljskih formi, dok učimo kako prepoznati neprocjenjive prilike koje nam omogućuju da ih nadidemo; kako bismo se vidjeli ne kao ograničena tijela, nego kao neograničeni umovi koji su poslali čovjeka na Mjesec i svemirsku letjelicu Mangalyaan na Mars; kako bismo se prisjetili snage Mahatme Gandhija, Martina Luthera Kinga, Nelsona Mandele i dvanaestogodišnje Malale, koji su izvojevali pobjedu nad nepravdom a da nisu ispalili niti jedan hitac, pa čak niti plotum uvrēda, nego su to učinili snagom svog duha.

Ako možemo dosegnuti i povezati se s našim *manasom*, tom drugom dimenzijom unutar nas, mogli bismo učiniti naš um našim najjačim saveznikom. Mogli bismo biti na istoj strani, umjesto da jedna polovica uma mora stalno krotiti i obuzdavati drugu. Uvidjeli bismo da se radi samo o egu koji nosi intelektualnu masku, parađirajući okolo kao gospodar, te odabrali prepustiti uzde kočijašu umjesto da dopuštamo konjima da nas vuku svaki na svoju stranu. A kompas koji će nam omogućiti da to učinimo jest **etika** – onaj nutarnji moralni kodeks koji nam pomaže da uvijek iznova biramo ispravno, pravedno i plemenito.

Delia Steinberg Guzmán kaže: "Nije važno što nije u modi biti dobar, pošten, pravedan, razborit, uljudan, hrabar, velikodušan i dostojanstven – istina je da bez tih i drugih sličnih obilježja neće biti kvalitetnog života. A činjenice to pokazuju. U duhovnom smislu, bez zadiranja u fanatične i isključive definicije, moraju se ponuditi neki odgovori na pitanja duše koja želi znati što ovdje radimo, odakle dolazimo i kamo idemo... Istina je, svi želimo kvalitetniji život. Ali mi želimo životu dati njegovo stvarno i široko značenje i osigurati da nas ta kvaliteta unaprijedi u svim aspektima. Tada ćemo biti učinkovitiji, sretniji, inteligentniji, malo mudriji te se s ponosom zvati ljudskim bićima."

To je ta velika bitka, *Mahabharata*, u kojoj se borio Arđuna, naizgled braneći kraljevstvo protiv rodaka koji

su se prometnuli u neprijatelje, ali simbolički predstavljajući nutarnju bitku između naših vrлина i nebrojenih želja koje ih prijete potamniti.

I tako, u nastojanju da oslobodimo naše umove i dopustimo si učiniti taj veliki skok prema briljantnosti, treća kvaliteta koju trebamo razviti jest **intuicija** – neka vrsta trenutnog znanja o tome što je ispravno, jer se oslanja na duboke korijene mudrošti u nama samima. Internetska stranica *Dictionary.com* definira intuiciju na sljedeći način: "Intuicija je proces koji nam omogućuje izravnu spoznaju bez analitičkog rasuđivanja, premošćujući jaz između svjesnih i nesvjesnih dijelova našeg uma, kao i između instinkta i razuma."

Ono u čemu nam intuicija zaista može pomoći jest povezati naš um s našim srcem. Jer negdje između njih nalazi se ono nešto neodredivo koje se zove svijest. I uvijek nas vodi ili potiče da učinimo ispravnu stvar, doneseimo etičnu odluku.

Ono što bi nam moglo pomoći jest povezati se s *manasom*, jer to je početak izražavanja našeg ljudskog potencijala – sloboda od uma zamagljenog željama prema onom koji vidi harmoniju i želi biti dio nje. Naša je dužnost, kao i naša privilegija, da u potpunosti živimo ovu priliku. To je također način da učinimo naš svijet boljim mjestom, tako što će svatko od nas dati najbolje od sebe i time potaknuti lančanu reakciju koja će se širiti oko nas, sve dok, kap po kap, ne nastane bolji ocean... i, osoba po osoba, bolje čovječanstvo. ☸

S engleskog preveo: Robert Ćokor

PRIVREMENO PUTOVANJE

U jednom od rukopisa iz XIII. stoljeća, otkrivenih u Španjolskoj, zapisano je da je nekad živio rabin koji je bio poznat po svetosti, a njegova osobitost bila je da je živio u kući bez pokućstva.

Jednoga dana u mjestu gdje je živio zaustavio se bogati trgovac koji je rabina poznao još od djetinjstva. Trgovac je bio umoran od putovanja po negostoljubivim pustinjским predjelima i zaželio se ponovnog susreta s prijateljem s kojim se u djetinjstvu igrao te ga je posjetio. Nakon uljudnih razgovora i doličnih naklona trgovac upita rabina:

- "Reci mi, zašto kod tebe ne vidim nikakvo pokućstvo?"
- "Gdje je tvoje? Ja također ne vidim tvoje pokućstvo", odvratio je rabin.
- "Eh, misliš da ću na putovanje koje je privremeno nositi pokućstvo koje bi mi samo smetalo?"
- "Zašto se onda čudiš što ni ja nemam pokućstvo? I ja sam na putovanju... privremenom... kao što smo svi koji živimo." ♣

Odabrao: Damir Krivdić

*Sreća je kad
ono što mislite,
što kažete i
što činite djeluje
u harmoniji..*

Mahatma Gandhi